

természetbarát híradó

190. szám
2008. szeptember

20. Természetjárók Napja

Dobogókő, 2008. szeptember 20.

Az ünnepi gyülekezet

Megszólal a harang

„Isten, áldd meg a magyart!”

Átadásra váró díjak

A 99 éves Angelus Miklós köszöntése

Koszorúzás a boronaház falánál
Fotók: Fogarasy Attila és Telek György

Címlapunkon: A Természetjárók Napján (Fotó: Fogarasy Attila)

Kedves Természetkedvelő Barátaim!

Nem tudom, ki hogy van vele, de én nagyon szeretem az őszt. Gyerekként is, tanárként is mindig vártam már a szeptembert: a gyerekszivajt az iskolában, a fénylő héjú gesztenyét, a ködös reggeleket és a kandallóban pattogó tűz táncoló fényét a korai esteken.

Ma is szinte gyermeki örömmel csodálom a mindenféle zöldekkel, barnákkal, sárgákkal, vörösekkel összevissza mázolt erdőket, amik még így lombhullás előtt is az elmúlással dacoló élet örök szépségét hirdetik. A természetbe vágyik ilyenkor az ember. Megmerítkezni ezekben a fakó színekben és bágyadt fényekben, elmerülni ebben a melankóliában, ebben a csupa bölcs belátás, csupa derűs beletörődés hangulatban.

Duró Imre főtítkár
a természetjárók napján

Persze tudom, sokan másként látják az őszt, az őszi tájat. Talán nem ringatja őket ilyen szentimentális hangulatba. Talán nyirkos, ködös időt és az erdő gombaszagú leheletét jelenteli számukra. Talán a vad-disznó túrta sáros dagonyát, vagy a holdfényes tisztáson fülelő őz reszketését. Akárhogy is, azt hiszem, kevesen tudnak ellenállni a kísértésnek, az októberi erdő csábításának. S mi, természetjáró emberek, nem is nagyon akarunk.

De ha már nekivágunk, ne induljunk egyedül, mert bizony szövetségünk akkor lesz élő, ha mozgalomként éli a mindennapjait. Ezért – bár valaki, valamikor, valami más céllal mondta – most érdemes megfogadni a tanácsot: Mindenki hozzon magával még egy embert. Vagy többet.

Sporttársi üdvözléssel:

*Duró Imre
megbízott főtítkár*

Ady Endre

Intés az őrzőkhöz

Őrzők, vigyázzatok a strázsán,
Csillag-szórók az éjszakák,
Szent-János bogarak a kertben,
Emlékek elmúlt nyarakon,
Flórenc nyarán s összekeverten
Búcsúztató őszi Lidónak
Emlékei a hajnali
Párás, disz-kócos tánci termen,
Történt szépek, éltek és voltak,
Kik meg nem halhatnak soha,
Őrzött elevenek és holtak,
Szívek távoli mosolya,
Reátok néz, aggódva árván,

Őrzők, vigyázzatok a strázsán.
Őrzők, vigyázzatok a strázsán,
Az Élet él s élni akar,
Nem azért adott annyi szépet,
Hogy átvádoljanak most rajta
Véres s ostoba fenéségek.
Oly szomorú embernek lenni
S szörnűyek az állat-hős igék
S a csillag-szóró éjszakák
Ma sem engedik feledtetni
Az ember Szépbe-szótt hitét,
S akik még vagytok, őrzőn, árván,
Őrzők, vigyázzatok a strázsán.

(1915)

*Elhangzott a Természetjárók Napján
Papp János előadásában.*

Természetjárók Napja huszadszor

2008. szeptember 20., Dobogókő

Huszadik alkalommal rendezte meg a Magyar Természetbarát Szövetség a Természetjárók Napját, amely a magyar természetjáró mozgalom legnagyobb ünnepe. Ez a „bakancsos-ünnep” alkalmat ad arra, hogy az ország minden tájáról eljöjjenek a túrázás és a természet szerelmesei, régen látott barátok, sporttársak viszontláthassák egymást, megismerjék a sportért, a turizmusért és a természetvédelemért felelős közéleti embereket, és együtt örüljenek azokkal, akik a szervezett természetjárásért végzett kiemelkedő munkájukért elismerésben részesültek.

Gyenesi István önkormányzati miniszter
ünnepi beszédét tartja

Erre a nemes találkozóra ebben az évben is Dobogókőn, a báró Eötvös Loránd menedékház és a korábbi menedékház (ma Turista Múzeum) előtti tisztáson került sor, nagy számú meghívott és érdeklődő jelenlétében.

A Természetjárók Napján majdnem mindig szép idő fogadja a bakancsosokat a hegyen, akik az ünnepet rendszerint összekötik egy-egy hosszabb-rövidebb túrával. Ezúttal azonban ködszitalós, borult égboltú napra ébredtek azok, akik elindultak a hegy irányába. A menedékházat, a tisztást is pára burkolta

még, amikor a rendezők felverték a sátrat – tartván attól, hogy elered az eső, és a szóonokok megáznak, nem is beszélve a kitüntetésekről.

Csodák csodájára azonban, amint déli 12 órakor megkondgatták a harangot – jelezve az ünnepség kezdetét –, kibújít a nap a felhők mögül és sugaraival bearanyozta az agorává alakult tisztást.

A bakancsosokat Szabó Imre elnök, környezetvédelmi miniszter és Duró Imre, megbízott főtitkár köszöntötte. A Himnusz elhangzása után – amelynek dallamára Raksányi Boglárka szépen csengő hangja vezette rá az ünneplőket – Gyenesi István önkormányzati miniszter mondott ünnepi beszédet, amelyben példaként említve a természetjáró mozgalmat összefogásra és a közösségek erősítésére szólított fel. Kiemelte, hogy a természetjárók elől járnak abban, hogy sportnemzetből sportoló nemzetté váljunk.

A beszéd után Gyenesi István és Szabó Imre miniszterek elismeréseket adtak át a kimagasló munkát végzett szervezett természetjáróknak.

Szabó Imre külön köszöntötte a 99 éves Angelus Miklóst, aki korábban szövetségünk elnöke volt.

Az ünnepi műsorban Raksányi Boglárka magyar népdalokat adott elő, Papp János a Kék Körről szóló készülő naplójából idézett és Ady Endre „Intés az őrzőkhöz” című gyönyörű versét szavalta.

Az ünnepség végén a résztvevők elénekeltek a Himnuszot.

Az elismerésben részesült természetjárókat az ünnepség után a menedékházban vendégül látták pezsgővel és finom falatokkal.

Fogarasy Attila

Szép kötelességünk

Részletek Gyenesei István önkormányzati miniszter köszöntőbeszédéből

Egy olyan világban, amelyben minden arról szól, hogy hogyan lehetne elválasztani közösségeket, embereket egymástól, igenis nagy szükség van emberekre és közösségekre, akik megtalálják azokat az értékeket, amelyek összeköthetnek bennünket. Amelyek fenntartása, ápolása, továbbadása az utánunk jövő nemzedékeknek: örömmel vállalt, szép kötelességünk.

Kellene ehhez a jelképek, a hagyományok, a gyökerek, hogy legyen hová visszanyúlni, legyen miből erőt meríteni. Ilyen szép hagyomány ez az ünnepség is, a Természetjárók Napja, amelyre ennek a közösségnek a harangja összehívott minket. Az itt elhangzó szavak, mondatok tovább erősítik bennünk az összetartozás érzését. Egészen biztos vagyok benne, hogy a Magyar Természetbarát Szövetséghez tartozó egyesületi tagok egy közös, nagy családnak érzik szövetségüket.

Kevés olyan civil szervezet van ebben az országban, amelyiknek a múltja ilyen régidőkre vezethető vissza. Kevés olyan civil szervezet van, amelynek az élete, a fejlődése ilyen példaértékű lenne – s ha voltak is benne törések, ellentétek, fennakadások –, tagsága újra és újra egymásra talált, és megtalálta a közös gyökereket. A természetet szerető és a természetjáró emberek összetartozóknak érzik magukat. Ez a közösség példát mutat egy elvadult világban.

Arra biztatom Önöket: ezen értékeket őrizték tovább, és adják át a fiatalságnak, mert a természetjárás és a természet szeretetét csak személyes példával lehet továbbadni. Ezt nem lehet tanítani. Erre kevés az iskolapad, kevés a családi ház. Fel kell állni, fel kell venni a bakancsot, kézbe kell venni a botot, föl a hátra a hátizsákot, a fejre a kalapot, és el kell indul-

ni a természetbe. Egy gyerek a szavakat addig fogadja meg, amíg keresztben elfér az ágyon, azután nincs mese: csak a példamutatás marad. A szülő, a nagyszülő, a pedagógus fogja meg a kezét a gyerekeknek és mutassa meg saját példájával: hogyan kell szeretni és tisztelni a természetet.

Ugyanígy, ahogy nem elég a másikat szeretni, tisztelni is kell egymásban az embert, az egyéniséget, a más véleményt, és nem legyőzni, hanem legfeljebb meggyőzni kell a másikat: a jóról, amiben hiszünk.

Mint a sportért is felelős közéleti ember – és a sport részének tekintve a természetjárás, a túrázást – örömmel mondom, hogy Önök azok, akik a maguk példáján keresztül megvalósították azt, amire egy ország vágyik: hogy sportnemzetből sportoló nemzetté váljunk. Alig van különbség a szavakban, de tartalmában nagyon is sok. Ne csak nézzük sportolóink küzdését, ne csak szurkoljunk nekik, hanem a magunk módján mi is tegyünk meg mindent az egészségünkért, hogy amit elődeinktől örököltünk, azt szebben, teljesebben, boldogabban adhassuk tovább.

Közös erővel, összefogva próbáljuk meg ezt a világot magunk körül szebbé tenni. Zsitvai Tibortól – egykori MTSz-elnöktől – származik a következő idézet, mely szerint: „*A természetjáró miközben megismerül, segít jobbat tenni a társadalmat.*”

Legyenek Önök a természetjárás apostolaiként megismerülő, a társadalmat jobbattevő közéleti emberek, családok, baráti közösségek. Ha ez sikerül nekünk, és ha ennek a mai napnak csupán csak ezt az üzenetét is visszük magunkkal, akkor ez az ország, ez a haza, ez a nép boldogabbá válhat. Tegyük közösen élhetővé az életünket úgy, hogy a közösségeinket erősítjük – azáltal, hogy elsősorban magunkban teszünk rendet, a saját fejünkben, lelkünkben, a saját közösségeinkben.

Akkor majd szebb lesz, rendezettebb lesz, élhetőbb lesz ez a világ körülöttünk.

Kitüntető díjak a Természetjáró Napon

Kiemelkedő munkájuk elismeréseként *Természetjárás Fejlesztéséért* díjban részesültek:

Arany fokozat

Dr. Farkas György, Budapest; Szilágyi László, Veszprém megye

Ezüst fokozat

Adamkó Péter, Barlangi Mentőszolgálat; Bálint János, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
Kremser Ferenc, Budapest

Bronz fokozat

Bálint Károlyné (posztumusz), Bács-Kiskun megye; Bodor Ilona, Heves megye;
Farkas János, Borsod-Abaúj-Zemplén megye; Ferencz Edit, Veszprém megye
Mosonyi Gáspárné, Jász-Nagykun-Szolnok megye; Preisler Tamás, Budapest
Dr. Török Erzsébet, Tolna megye; Tauth Józsefné, Tolna megye; Varjú Tibor, Fejér megye

Kiemelkedő szervezési tevékenységükért *Dr. Téry Ödön Emlékérem* kitüntetésben részesültek:

Csánó József, Komárom-Esztergom megye; Dr. Dénes György, Barlangi Mentőszolgálat;
Kakas Zsuzsa, Fejér megye; Kovács Gyula, Budapest; Markó Katalin, Heves megye

Kimagasló természetjáró irodalmi, ismeretterjesztő tevékenységért

Dr. Thirring Gusztáv Emlékérem kitüntetésben részesült: Kalmár László, Budapest

Kiemelkedő technikai munkájáért *Czárán Gyula Emlékérem* kitüntetésben részesült:

Balabás László, Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Az ifjúsági korosztály körében kifejtett kiemelkedő tevékenységükért

Gábor Ignác Emlékérem kitüntetésben részesültek:

Bartos Ferenc, Komárom-Esztergom megye; Debrei-Nagy Zoltán, Heves megye;
Kovács Dezső, Budapest

A Magyar Természetbarát Szövetség *Örökös tagjai* lettek:

Maróti Ervin, Csongrád megye; Bodor Árpád, Tolna megye

A Magyar Természetbarát Szövetség elnökségében több cikluson át végzett
kiemelkedő munkájáért *MTSz Emlékérem* elismerésben részesültek:
Bükiné Törő Ágnes (12 év); Hluchány József (15 év); Dr. Juhász Ágnes (16 év)

... és a kitüntetettek közül néhányan

Farkas György

Ferencz Edit

Kalmár László

Dr. Dénes György

Kovács Gyula

Bálint János

Bükiné Török Ágnes

Hluchány József

Fotók: Telek György és Fogarasy Attila

Az Országos Kék Kör

Papp János vándorszínész útinaplójából (Elhangzott a Természetjárók Napján)

2008. május 18. Jeles nap. Elindultam az Országos Kék Körön. 17-én még bíborosi fejfedőben bűvészmutatványokkal szórakoztattam a közönséget a Vidám Színpadon, a jeles napon pedig szeretett barátok kíséretében megvettem az első kilométereket.

2008. augusztus 30. Jeles nap. Megérkeztem az Országos Kék Körről. 29-én még egyedül baktattam Visegrádról Dobogókőre. A túra zárónapján, szeretett barátok kíséretében megvettem az utolsó kilométereket.

Közben, a túra 86 napján, megvettem 2 546,3 + 120 kilométert és körülbelül 40 000 méter szintkülönbséget.

A megszakítások 19 napot tettek ki, amikor a XI. Aquincumi Költőversennyel bíbelődtem, a XXIV. Visegrádi Palotajátékok nyolc Lovagi Tornáján jeleskedtem, megrendeztem Arisztóphanész Lüsizisztratéját Aquincumban, eljártam Gyulán és Esztergomban Mátyás királyt, egy nap pedig egy temetés szomorú eseménye szólított el az úttól. Szeretettel várom mindazok élménybeszámolóit, akiknek tartalmasabb nyaruk volt.

Amikor a túrára gondolok, egyszerre vagyok „tele” és „üres”. Sikeres színházi bemutatók után szoktam ezt érezni. Valami fontos történet, ami örömmel töltött „tele”, és valami befejeződött, ami tartalmat, ritmust, értelmet adott az elmúlt napoknak, helyén pedig most „űr” tátong.

Gyakorlatias és fennkölt gondolatok kavarnak bennem.

Abban biztos vagyok, hogy az Országos Kék Kör olyan kincse az országnak, amit nagyon jó lenne értéknek tudni, és értékként kezelni. Köszönet érte mindazoknak, akik a Kék Túra mozgalmat 1938-ban kitalálták és elindították, azoknak, akik az ötvenes évek elején tetszhalá-

lából újralesztették, azoknak, akik a „Másfél-millió lépés...” TV-sorozattal köztudatba emelték, és azoknak, akik fáradhatatlanul munkálkodnak azon, hogy az Országos Kék Kör szerves és élő része legyen a túramozgalomnak.

„Túramozgalom” – nem kellene félni ettől a szótól. Azt gondolom, hogy elsősorban szervezeten és egyre több embernek kellene megtenni sok-sok kilométert a kék jelzés mentén (is), hogy gyalogolva „mélységében” megismerve

Papp János: „...én már nem színész vagyok, hanem Vándor-színész!”

az országot, velem együtt vallja, Váci Mihályval szólva, hogy „...van egy másik, híreken túli Magyarország, szívem fölött elférő rezervátum, ahol a földeken térdelnek a parasztok, kérlelve a megváltó palántákat...”. Mert ezt tapasztaltam. Azt, hogy ez egy gyönyörű ország, tele remek emberrel, szeretettel és segítőkészséggel.

Nem jártam csukott szemmel, és nem rózsaszín szemüvegen keresztül néztem, amit láttam. Láttam a nyomorúságot is, a gondokat, a küszködést. De láttam, hogy az emberek boldogulni akarnak – és boldogulnak. Nem igaz a média festette kép, hogy ez az ország ötszáz-ezer bűnöző cigány, százezer vérszívó kapitalista zsidó és a maradék, savószínű szemekkel bambuló, reménytelenül tántorgó magyar országa! Mert „ez jön le” a médiából! Tudván tudom, és minden felelősséggel gondolkodó ember tudja, hogy milyen sok a tennivaló. De az

isten szerelmére! – tegyük hittel a dolgunkat, ne lássunk mindeniben ellenséget, és fogjunk végre össze, hogy előbbre jussunk! Naiv vagyok? Igen. Így születtem és így akarok meghalni.

Ezek voltak a fennkölt gondolatok, jöhetnek a gyakorlatiasak.

Abban is biztos vagyok, hogy rengeteg a teendő, hogy az Országos Kék Kör, különös tekintettel a Dunántúli Kék-re, de még inkább az Alföldi Kék-re, nyomvonalában, a jelzések minőségében, a túrázót szolgáló infrastruktúrában (szállás, étkezés stb.) fejlődjön. Sok-sok illethetőségre kell összefogni és egyetértésre jutni abban, hogy mit és hogyan kell csinálni, hogy valóban értékékként, kincsként szerepeljen minden magyar tudatában az Országos Kék Kör. És nem csak minden magyaréban!

Van egy álmom. Lehetne az Országos Kék Kör ugyanúgy a „népek országútja”, mint az El Camino! 2005-ben jártam végig a feleségemmel. Amikor kiváltottuk a zarándokútlevelünket Saint Jean Pied-de-Port-ban elének tették egy kérdőívet, amelyben az iránt érdeklődtek, hogy zarándokutunk célja szakrális, spirituális, műemlékek megtekintése, barátkozás-ismerkedés, a szabadidő eltöltése, vagy sport-e. Bárhova rakhattuk volna az ikszet, hiszen kiderült, hogy az El Camino mindegyiket „tudja”, nyújtja. Ma már tudom, hogy az Országos Kék Kör is!

Az infrastruktúra megteremtése, ami szolgálja (!) a túrázót, mint az El Camino-n a zarándokokat, a kisebbik teendő, mert nagyobb részben már megvan. Bár, ami megvan, azt összegezni kellene. Egyetlen ember egy heti munkája elegendő lenne, hogy az egész nyomvonal minden érintett községének, városának, azok polgármesteri hivatalainak, szálláshelyeinek listája, étel- és italboltjainak, üzleteinek, patikáinak nyitva tartása a túrázó rendelkezésére álljon. Az is, hogy mikor rendel az orvos, és hogy melyik templomban mikor van mise. A lista bővíthető. A nyomvonalnak nem kellene olyan területeken áthaladni, ahol a kevésbé edzett turistának nem a túrázástól,

de az élettől elmegy a kedve. A jelzéseknek úgy kellene vezetni a túrázót, hogy gyakorlatilag térkép nélkül se tévedjen el, mint az El Camino-n. Alternatív útvonalakat kellene kijelölni, amelyek visszacsatlakoznak az Országos Kék Körbe, be lehetne vonni olyan fontos területeket, amelyek nagyon hiányoznak, mint például Pannonhalma, vagy Esztergom. Világi és egyházi illetékeseknek (csak ismételni tudom magam), összefogni és egyeztetni kellene. Ez a lista is bővíthető.

Az igazi feladat az lenne, hogy megteremtődjék az Országos Kék Kör kultusza!

Olyan tettekre lenne szükség (csak azért is megint ismétlem magam!), egy összefogás és egyeztetés eredményeképpen, mint amilyen a „Másfélmillió lépés...” volt. Nem az államtól kell várni csupán a támogatást! Hiszem, hogy megmozdítható rá a magántőke is. Bevonni úgy, hogy meglegyen a tisztességes haszna egy olyan üzletágban, amely kiaknázatlan és fejlődőképes. Igen, tudom, naiv vagyok, de – mint fent! Ugyanúgy büszkének kellene lenni minden magyarnak arra, hogy megtett legalább kétszázötven kilométert az Országos Kék Körön, ami a táv tizede, mint ahogy a spanyol nem felejt el megemlíteni az önéletrajzában, hogy jogos birtokosa a zarándokdiplomának, ami már az El Camino száz kilométerének megtételéért is jár. Mint minden lista, ez is bővíthető.

Ezek a gondolatok csak előhírnökei egy készülő írásnak (mert ezt is meg kell írnom, ahogy azt az El Camino zarándoklat, a lappföldi vándorlás és a Japán Alpokban tett túra esetében is tettem), ami természetesen a belső útról is szól majd, amelyet minden túrázó bejár, akár megírja, akár nem. Arról a 22 kilóról is szó lesz benne, amit elhagytam az úton (nem a hátizsákomból, hanem abból, amit elől hordtam), és amitől jobban érzem magam a bőrömben, hatvan évem ellenére, mint valaha.

És még valamiben biztos vagyok: én már nem színész vagyok, hanem Vándor-színész!

Rapp János

20 éves a határnyitás

Osztrák–magyar turistatalálkozó Írottkőn

1988. június 17-én évtizedek után először juthattak fel magyar turisták magyar oldalról az írottkői kilátóba. Az akkor újjáalakult Magyar Természetbarát Szövetség közbenjárására a határőrség engedélyezte Velemből a gyalogtúrát, és egy napra „kinyitották” a vasfüggönyt.

Előzetes szervezés alapján a kilátónál osztrák–magyar turista találkozó keretében a Bp. XI. kerület által kezdeményezett Szent István-túra innen indult útjára Dobogókő felé.

2008. augusztus 16-án a húsz év emlékére ismét osztrák–magyar turistatalálkozót szervezett az MTSz.

Délben a kilátónál a szombathelyi fúvószenekar harsonásai vezették be az emlékezőt. Peták István – aki 1988-ban az MTSz elnöke volt –, felelevenítette az akkor történeteket, majd a több száz résztvevő gyalogtúrával vonult az osztrák oldalon lévő Waldhof emlékhelyen lévő vendéglőhöz.

Itt folytatódott az ünnepség. Engelbert Kenyeri, Rohonc (Rehnitz) polgármestere, mint házigazda köszöntötte a jelenlévőket, majd Thuróczy Lajos, az MTSz tiszteletbeli elnöke köszöntö meg a turistacsoportok részvételét. Hangsúlyozta azokat a változásokat, amelyek az elmúlt 20 év alatt a természetjárást jótékonyan érintették. A közelgő Szent István napra is emlékezve, jó túrázást kívánt mindenkinek.

Dr. Robert Wurst úr, aki 20 évvel ezelőtt az osztrákokat a találkozóra szervezte, most mint az Európai Gyalogos Turista Szövetség tiszteletbeli elnöke üdvözölte a résztvevőket.

Karl Hödl úr az Osztrák Természetbarát Szövetség alelnöke a „naturfreunde” nevében szólt.

Az Osztrák Alpenverein gyalogos turistáinak elnöke, Fritz Käfer úr – aki 1988-ban jelen volt – egyéb programja miatt lefelé kívánt sok sikert a találkozó résztvevőinek.

A 20 évvel ezelőtti főszervezők, Peták István és Robert Wurst, valamint

azok a turisták, akik 1988-ban is ott voltak, díszes emléklapokat vehettek át Duró Imrétől, az MTSz megbízott főtitkárától. Közben a rohonci zeneiskola egyik ifjú harmonikása osztrák muzsikával, a szombathelyi fúvósok pedig több kellemes indulóval és zeneszámmal tették hangulatossá a találkozót. *Thuróczy Lajos*

Ezt is jó tudnunk:

- 1988. június 17-én a korabeli feljegyzések szerint 317 „sorszámozott” turista jutott fel a kilátóhoz. A sorszámozott emléklapokat a határőrök kérésére mindenki a nyakában viselte...
- Az első írottkői találkozó sikere után évenként, majd öt évenként (1993, 1998, 2003-ban) került sor találkozó-túrára.

Dunántúli megyei természetbarát vezetők tanácskozása

Ebben az évben a Zala Megyei Természetbarát Szövetség rendezte meg a Dunántúli megyei természetbarát vezetők tanácskozását. Az esemény központja Zalacsányban, a Platán Hotel volt. Itt vitatták meg az alapszabály közgyűlés elé kerülő változtatástervezetét és az esetleges

későbbi változtatások irányait. Az előterjesztett, időserű változtatásokkal a résztvevők nagyjából egyetértettek. A jövő teendőiről már élesebb vita volt. Ez még sok, további együttgondolkodást igényel.

A tanácskozás másik témája a készülődő törvény módosítás véleményezése volt. A két korreferátum előadója Dománszky Zoltán (Tolna megye) és Karácson Sándor (Veszprém megye) volt. A résztvevők az élénk vita során egyetértettek abban, hogy a törvény keretében helye volna a turistaút meghatározásának, létesítésének, fenntartása, esetleges módosítása vagy megszüntetése jogi feltételeinek.

A házigazdák érdekes szakmai programról is gondoskodtak. Ennek során látogatást tettek a helyi élményföldön, szakvezetővel nagyobb autóbusszos kirándulást a Kis-Balaton területére. Megnézték a kallósi kerektemplomot és ellátogattak a teljesítménytúrázók körében méltán népszerű Budai pincészetbe is.

A rendezvény végén a jövő évi rendező Baranya-megye vette át a vándorbotot és a bakancsot.

Kalmár László

Az írottkői találkozón emléklapot vettek át:

Alois Messerits	Alpenverein	Kövesdi Mária	Tolna megye
Bencze Éva	Budapest	Loridon Angéla	Tolna megye
Lehoczki Márta	Budapest	Biácsi Tamásné	Vas megye
Quitt András	Budapest	Bodó Katalin	Vas megye
Temesi Ödön	Győr-Sopron-M.	Mayerné	
Ispánovity Márton	Lokomotív TE	Kőszegfalvi Katalin	Vas megye
Marton Gábor	Lokomotív TE	Nagy Lajos	Vas megye
Marton Gáborné	Lokomotív TE	Nagy Lajosné	Vas megye
Bognár Mária	MTSz	Varga Jenő	Vas megye
Kalmár László	MTSz	Szabó Józsefné	Vas megye
Thuróczy Lajos	MTSz	Frank Mária	Vas megye
Szűcs Rozália	Nagykanizsa	Kubát Csaba	Vas megye
Dr. Bátor Jánosné	Nagykanizsa	Kubát Csabáné	Vas megye
Csont Domonkosné	Tolna megye	Méry Ferenc	Vas megye
Heitzmann Frigyes	Tolna megye	Kiss László	Zala megye

Főtitkári tájékoztató

a 2008. június 7. és augusztus 30. közötti időszakról

Bevezető

Mozgalmas tavaszi időszakot zárt a Magyar Természetbarát Szövetség, mert azon túl, hogy mindenki tette a dolgát és számtalan túrát, találkozót szerveztünk, jelzéseket festettünk, tisztítottuk az erdőket, a szervezeti élet területén is fontos dolgok történtek: elnököt, elnökséget, szakági vezetőket és bizottságokat választottunk, majd az elnökség decemberig megbízott a főtitkári teendők ellátásával. Így köszöntött ránk a nyár, s erről az időszakról szól a tájékoztató.

Megbízásomkor az első időszak legfontosabb feladatának tartottam – és tartom most is – a szövetség tagjainak, tagszervezeteinek személyes találkozókon történő megismerését, a szervezet tevékenységének, működési rendjének, folyamatainak megértését, belső és külső kapcsolatrendszereinek ápolását, és az apparátusban dolgozó kollégáimmal jó munkatársi kapcsolat kialakítását.

Létszámadatok

A féléves adatok ismeretében szomorúan állapíthatjuk meg, hogy ebben az évben, ez ideig, majdnem hétezerrel kevesebben érvényesítették, mint tették azt 2007-ben. 20 556-ról (év végi adat) 13 759 főre csökkent a taglétszámunk. A legszembetűnőbb a csökkenés az ifjúsági korosztály körében (több mint 3 600 fő), de az aktív korú és a nyugdíjas tagjaink száma is jelentősen megcsappant (megközelítőleg 1 500-1 500 fővel). Abban reménykedünk, hogy ebben ez elmaradásban jelentős szerepet játszik a lejelentések késése, illetve jótékony hatással lesz az ifjúsági létszám növekedésére a szeptemberi iskolakezés.

Pénzügyi adatok

Az elmúlt hat hónap időarányos eredményei alapján azt mondhatjuk, hogy a 2008. évi előirányzatot, mind a bevételi, mind a kiadási oldalon 46-47%-on teljesítettük, ami tekintettel a már megnyert, de még át nem utalt; a beadott, de még el nem bírált; s a még beadásra váró pályázatainkra, igen jó eredménynek tekinthető. Azt mondhatjuk – s ebben a számvizsgáló bizottság elnöke is többször megerősített bennünket –, hogy a szövetség gazdálkodása kiegyensúlyozott, költségvetési eredményei az elvártak szerint alakultak. Nagy mértékben köszönhető ez Bognár Mária gazdasági vezetőnek, aki nagyon megfontoltan és pótolhatatlan szakértelemmel tartja kézben a szervezet pénzügyeit.

Szervezeti élet

Tájékoztatóimban a szervezeti élet címszó alatt egyrészt a szövetség egészének, szakbizottságainak és tagszervezeteinek munkájáról fogok szólni, másrészt az apparátus tevékenységét mutatom be.

Bár a szövetség szakbizottságai nyári szünetet tartanak, az egyesületekben, tagszervezetekben azért folyik a szakmai munka. Itt most csak néhány jelentős programot említnék meg: Természetjáró Gyermekek Országos Találkozója, Természetjáró Diákok Országos Találkozója, Országos és Nemzetközi Túrakezőpáros Találkozó, ÉDTTSZ Szomszéd Megyék Találkozója, Írottközi osztrák–magyar turistatalálkozó.

Az apparátus szervezeti életében több jelentős változás is történt. Miután az elnökség a december 31-ig szóló főtitkári megbízásomat jóváhagyta, én a gyesen lévő Nagyné Kárpáti Tímea titkárnői helyére, határozott idejű

szerződéssel felvettem Körmendi Zsuzsát, így minden státusz betöltésre került. Az apparátus tevékenységének koordinálására bevezettük a rendszeres munkatársi értekezleteket, az éves programtáblát, folyamatosan felülvizsgáljuk a munkaköri leírásokat, felmértük és szabályozzuk a kommunikációs és „termelési” folyamatokat, fokozatosan áttérünk a termék és szolgáltatás központú, ügyfélbarát működésre, és előkészítettük az ügyfélszolgálati iroda kialakítását.

A szervezeti élet jelentős változását hozhatja az Alapszabály módosítása is, amelynek többfordulós előkészítése is a nyár feladatai közé tartozott. Több szakemberrel konzultáltunk a munka során, s sok érintett véleményét is kikértük, mindezekről azt reméljük, hogy az új Alapszabály szerint működő szervezeti struktúra az eddigieknél hatékonyabb, rugalmasabb és főleg „termelékenyebb” működést eredményez majd. Itt kell megemlítenünk az elnökségi ülés és a rendkívüli küldöttgyűlés előkészületeit is.

Alapteremtés, pályázati munka

Mivel a szervezet működési költségeinek csak a töredékét fedezi az állami finanszírozás, a folyamatos pályázati tevékenység és szponzorkeresés nemcsak a különböző projektek megvalósítása miatt fontos, hanem – túlzás nélkül mondhatjuk – a szövetség számára létkérdés. Éppen ezért a négy legjelentősebb pályázati forrás az NCA, az uniós pályázatok (TÁMOP, KMOP), a minisztériumi keretek (ÖM, SZMM, KvVM) és a Táncsics Alapítvány kínálta lehetőségek kiaknázása mellett elkezdtük annak a támogatói rendszernek a kiépítését, amely – reményeink szerint – jelentősen hozzájárul majd a szervezet fenntartásához. Ez elsősorban a kiemelkedően közhasznú státusból lehetőségként adódó hosszú távú (minimum 3 éves) vállalkozói támogatási és állami feladatvállalási szerződések előkészítését jelenti.

A napokban érkezett meg az NCA-tól működési támogatásra nyert 5,2 millió forint, s az NCA civil keretre beadott pályázatunk elutasítása. Ezekon kívül még két NCA pályázatunk elbírálását várjuk. A TÁMOP-ra beadott kapacitásnövelő pályázatunk elbírálása őszre várható, s siker esetén ekkor indul a szervezetfejlesztési programunk is. Még egy őszi beadású TÁMOP-os pályázat előkészítését kezdtük el, amelyet – a korábbihoz hasonlóan – most is a Konszenzus Alapítvány vezetőjével, Geskó Sándorral dolgozunk ki. Mindeközben nekiálltunk egy KMOP-os környezetvédelmi pályázatnak is, amelyet szintén szeretnénk ősszel beadni. Készül az újabb Táncsics pályázat is.

Az Önkormányzati Minisztériumtól három beadott projekthez nyertünk támogatást: a Természetjárók Napjának busz- és szervezési költségeihez, egy novemberi sport- és természetjárás konferencia megrendezéséhez, valamint a „Természet oszlopcsarnokában” programhoz.

Projektek

A Magyar Természetbarát Szövetségben zajló hagyományos tevékenységek, folyamatok segítése, irányítása, koordinálása és ellenőrzése mellett (túrák, találkozók, rendezvények, bélyegzés, jelzéstfestések, kiadványok, árusítások, elismerések, ügyfélszolgálat, gazdálkodás, szervezetirányítás, kommunikáció, honlapkezelés stb.) nagy energiákat fektetünk az „Írottkö”, a „Dobogókő”, „Konferencia”, az „Új Híradó”, „Ügyfélszolgálat” és a „Természet oszlopcsarnokában” programok előkészítésére. Ezekon belül több különálló projekt tervezését és vezetését végeztük el az elmúlt hetekben (alapteremtés, pályázatok, kiadványok, rendezvényszervezés, képzések, díjak és elismerések, vendéglátás, médiamunka stb.)

Az egyes projektek kidolgozása, előkészítése és lebonyolítása során számtalan egyeztetést, tárgyalást kellett lebonyolítani, ame-

lyek során az apparátus munkatársaival, a szövetség különböző szintű vezetőivel, külső szakemberekkel, társszervezetekkel, a minisztériumok és az államtitkárság illetékeseivel, országgyűlési képviselőkkel és polgármesterekkel folytattunk megbeszéléseket.

Rendezvények

Az apparátus által szervezett rendezvények közül az erre az időszakra eső „Írottkeői osztrák–magyar turistatalálkozó” emelem ki. Körülbelül 350 fő vett részt a megemlékezésen, amelynek programját elismert magyar és osztrák turistavezetők ünnepi beszédei, fűvészenekar, német és magyar nyelvű kiadványok, emlékbélyegzés, kitűzők tették teljessé. A programot megelőzően személyes tárgyalásokat folytattunk Engelbert Kenyeresi polgármester úrral és a Vas megyei vezetőkkel. Külön köszönet jár Bigácsiné Évának, aki a szokott lelkiismeretességgel és alapossggal segítette a program előkészítésben és lebonyolításban.

Mindeközben egy olyan programrendszer összeállításán dolgoztunk, amely az év minden hónapjára előíranyoz egy, az apparátus irányításával megvalósuló programot: emléktúrát, konferenciát, találkozót, tábort. Ez a rendszer a jövő évi védett napok előterjesztésében szerepel majd.

Természetesen elvégeztük az előttünk álló négy hónap rendezvényeinek időarányos feladatait is. (Dobogókő, konferencia, Természet Oszlopcarnokában, Aranyjelvényesek találkozója, elnökségi ülés, küldöttgyűlés stb.)

Kiadványok

Az elmúlt három hónapban kiadtuk a Híradó június-júliusi összevont és augusztusi rendes számát, s az Írottkeői találkozóra egy szóróanyag német és magyar nyelvű változatát. Készült egy jelvény és egy bélyegző is a programra. Megjelent az Alföldi Kéktúra Igazolófűzet és az Országos Kéktúra Igazolófűzet.

Felmértük a korábbi kiadványainkból rendelkezésünkre álló elfekvő készletet, és terveket dolgoztunk ki az értékesítésükre, illetve szétosztásukra.

Elkezdjük a Híradó reformját is. Először egy szerkesztőbizottságot hívunk életre, majd elindítunk egy újságíró és természetfotós kurzust. Többféle lapterven is dolgozunk, és a képzési tematika is elkészült.

Hozzákezdünk az Aranyjelvényeseket, valamint a szövetség portfólióját bemutató kiadvány előkészítéséhez.

Kapcsolatok

Lehetetlen felsorolni azokat a megbeszéléseket, egyeztetéseket, amelyeket a szövetség kapcsolatrendszerének fenntartása, illetve bővítése érdekében tartottunk az elmúlt negyedévben. Ezek során helyszíni személyes találkozókra került sor a budapesti, Fejér, Vas és Veszprém megyei vezetőkkel, a szövetség több elnökségi tagjával, az Önkormányzati, a Környezetvédelmi és Vízügyi, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium, valamint a Sport Államtitkárság illetékeseivel, több társszervezet vezetőjével (FATOSZ, országos nyugdíjas szervezetek), és több jövőbeni támogatóval. A legreménytelibb kapcsolatokat Györfi Jánossal (ÖM), dr. Kiss Gáborral (KvVM), Német Imrével (KvVM), és dr. Beck Mártonnal (SZMM) sikerült kialakítani.

Infrastruktúra

Ezen a területen is tettünk az elmúlt hónapokban néhány apró lépést. Azért csak aprót, mert az infrastruktúra fejlesztése elsősorban pénzkérdés, s mint köztudott, pénzzel elég rosszul állunk. Először is felmértük a rendelkezésünkre álló erőforrásokat (humán erő, tárgyi eszköz). Megvizsgáltuk, hogy mik hiányoznak, miket nem használunk ki, s melyek azok, amiket csúcsra járatunk. Azt is megnéztük, hogy milyen holt tőkével rendelkezünk, s ezek közül mi az, ami mobilizálható, s mi az, ami csak ballaszt, amitől meg kell szabadulni.

Ennek eredményeként elkezdtük a lomtalánítást (döglött technikai eszközök), és az elfekvő raktárkészletek kisöprését. Tervet készítettünk az MTSz kihasználatlan ingatlankapacitásának lekötésére, szolgáltatási rendszerének kiépítésére, előkészítettünk egy tartós bérleti konstrukciót, és egy ügyfélszolgálati irodát.

Megrendeltük a beázások javítását, beszerztünk egy tervtáblát és egy flakonprést. A jövőben szeretnénk hangsúlyozni az MTSz központjának természet- és környezetbarát jellegét.

Budapest, 2008. augusztus 15.

*Duró Imre
megbízott főtktár*

Rendkívüli közgyűlés

Október 4-ére, szombatra, a Magyar Természetbarát Szövetség elnöksége rendkívüli közgyűlést hívott össze, amely az Alapszabály módosításáról, és az abban megnevezett ügyvezető elnökség három elnökhelyettesének személyéről dönt.

Konferencia

Novemberben 8-án, szombaton, az Önkormányzati Minisztérium Sport Szakállamtitkárságának támogatásával *Tömegsport és természetjárás* címmel konferenciát rendezünk Budapesten, a római-parti Lido Hotelben. A konferencia előadásai és szekcióülései az alábbi témákat boncolgatják: az állami tömegsport stratégia, a hátránnyal élők lehetőségei a természetben, a környezetvédelem és természetjárás kapcsolatának kérdései, valamint a természetben űzhető sportok és játékok.

A természet oszlopcarnokában

Remélhetőleg októberben elindíthatjuk a „Természet oszlopcarnokában” elnevezésű programunkat, amely a hagyományos túragyakorlatot színesíteni egyfajta erdei iskolai, nevelési és oktatási elemekkel. Terveink sze-

rint, a programba – gyakorlott túravezetőin kívül – sport, rekreációs és szabadidő-szervező szakemberek is bekapcsolódnak majd. A túrákon elhangzó előadásokból, foglalkozásokból kiadvány is készül.

Pályázati remények

Az ígéretek szerint október hónapban elbírálásra kerül beadott TÁMOP pályázatunk, amely siker esetén az MTSz megkezdett szervezetejlesztési programjának pénzügyi háttérét adná. Ha hozzájutunk a remélt forrásokhoz, egyebek mellett több napos tréningeken segítenénk felkészülni az egyesületek, szövetségek vezetőinek a helyben megoldandó szervezetejlesztési feladatokra.

Híradó a megújulás útján

Elkezdte a munkát az a szerkesztő bizottság, amely egyebek mellett a Híradó arculatváltását is előkészíti. Szeretnénk, ha januárban egy külső megjelenésben és tartalmában is megújult lappal lephetnénk meg az olvasóinkat. Ehhez – többek között – egy új finanszírozási rendszert is ki kell dolgoznunk.

Újságíró- és fotósképzés

Rövidesen elindítjuk újságíró- és természetfotós képzésünket, amelyre már most várjuk a jelentkezőket. Reméljük, hogy a pénzügyi háttér megteremtésével, nagyon kedvező részvételi díjért, egy igen színvonalas tanfolyamot kínálhatunk az érdeklődőknek.

Akkreditált képzés tanároknak

Ahhoz, hogy fiatalítani tudjuk a szervezetet, valahogyan el kell jutnunk a gyerekekhez, a diákokhoz. Most úgy látjuk, hogy – a családok mellett –, ehhez továbbra is a tanárokat kell megnyernünk. Ezért azt tervezzük, hogy a túravezetést akkreditált képzésként beépítjük a pedagógusok továbbképzési (kredit pont) rendszerébe.

A rovat híreit közreadta:

Duró Imre, főtktár

Megtisztított emléktábla

A budai Remete-szurdok völgyben megtisztították a dr. Pápa Miklós emléktábláját a Budapesti Természetbarát Sportszövetség turistái. A terület kezelője, a Pilisi Parkerdő Zrt. korábban a környezet rendezésében ígért segítséget. (Dr. Pápa Miklós 1907–1977, turista szakíró, természet- és műemlékvédelemmel is foglalkozó aktív természetjáró, a Társadalmi Erdei Szolgálat megalapítója és a Budai-hegység útikalauz négy kiadásának is szerzője.)

Kertész István

Zöld Honlap

Zöld Honlap címmel havi hírlevelet indított a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium. A hírlevél ismerteti a minisztérium eredményeit, terveit, és folyamatban lévő ügyeit, közli az adott időszak legfontosabb környezetvédelmi híreit Magyarországról és az Európai Unió többi országából.

A minisztérium bízik benne, hogy sokan folyamatos látogatói lesznek az elektronikus szolgáltatásnak. A Zöld Honlap elérhető a minisztérium honlapján (www.kvvm.hu) a Hírlevél menüpontból.

Változások a kibocsátási topon

Kína tavaly megelőzte az Egyesült Államokat, mint a világ legnagyobb széndioxid-kibocsátója, és India is jó úton van, hogy elhódítsa a harmadik helyet Oroszországtól, a Global Carbon Project nemzetközi szervezet friss összesítése szerint.

(www.greenfo.hu)

Pályázati lehetőség turistautak felújítására

A Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium pályázati felhívást tett közzé az erdők közjóléti célú védelmét és bővítését szolgáló feladatok ellátásának támogatására. A pályázati felhívás lehetőséget nyújt turistautak felújítására is!

A felhívás elérhető a minisztérium honlapján (www.fvm.hu) a Pályázatok menüpontból.

BTSSZ-konferencia

A BTSSZ 2008. október 11–12-én Zánkán konferenciát tart, amelyen többek között napirendre kerül „a taglétszám problémájának megoldás-keresése, a pénzügyi gondok kérdésének, lehetséges kiútjainak megtalálása a kölcsönös negatív és pozitív tapasztalatok alapján”.

Makalu 2008

Az expedíció beszámolója október 16-án 19 órakor a Magyar Földrajzi Társaság Hegymászó szakosztályának szervezésében. **Helyszín:** ELTE Lágymányos Déli tőmb Bólyai terem (Bp., XI., Pázmány P sétány 1/C. földszint 0-821). Belépődíj: 500 Ft.

Vendégeink lesznek Ivan Fiala és Michal Orolin, a sikeres csehszlovák Makalu 1976 expedíció tagjai. Sajnos, Ivan Gálfy, az expedíció vezetője – aki július 15-én töltötte be 75. életévét – közbejött halaszthatatlan elfoglaltsága miatt nem tudta elfogadni meghívásunkat.

Napfény Ifjúsági és Sporttábor

Megállapodás kedvezményről

Megállapodás született az Őrségben lévő Napfény Ifjúsági és Sporttábor üzemeltetőjével, miszerint a Magyar Természetbarát Szövetség érvényes igazolványával rendelkező személyek 10% kedvezményt kapnak a mindenkori szállásdíjból.

A tábor 5 db, egyenként 8 személyes, emeletes ágyakkal, szekrényvel, asztallal, székekkel felszerelt szobából, elkülönített férfi-női vizesblokkból, ebédlőből és konyhából áll. Rendelkezésre áll még egy 4 ágyas vendégszoba is. A táborhoz tartozó zöldövezetben fajtékok, kisméretű focipálya, röplabdapálya, kialakított szalonasütő hely, grillező és esőház is található. Rendelkezésre áll még egy 40

db-os kerékpárkölcsonzó is, melyet lakóink kedvezményes áron vehetnek igénybe. A szálláshely fűthető.

Cím, elérhetőség:

9933 Órimgyárosd, Dózsa György u. 63.

Telefon: 06-94/426-184; 06-30/271-9181

E-mail: napfeny@kx.hu

További információk a szálláshely honlapján:
<http://www.napfeny.kx.hu>

Megújult a hollóházi kulcsosház

Kedves Túratársak!

Értesítünk Benneteket, hogy megújult a B.-A.-Z. Megyei Természetjáró Szövetség hollóházi kulcsosháza.

Új padlóburkolatot kaptak a hálólhelyiségek és a társalgó, egységes huzattal ellátottak az ágyak és a párnák. Minden szobában új polcok és fogasok kerültek elhelyezésre, új függönyök díszítik az ablakokat. A társalgót további asztallal és padokkal bővítettük, hogy kényelmesebb étkezési lehetőséget biztosítsunk. Tettük mindezeket azért, hogy még kellemesebb napokat tölthessetek el Hollóházán, a Hegyköz és a Zemplén tájain.

A kulcsosház megújításában segítőknek (hölgyek: Andókné Ági, Balogh Edina, Ba-

logh Sándorné, Béres Lajosné, Bernáth Marietta, Hegedűs Ági, Kótiné Szera, Kovács Attiláné, és urak: Balabás László, Balogh Sándor, Béres Lajos, Fekete Tibor, Kovács Attila, Zárdai István) ezúton is köszönjük munkáját.

Sok szeretettel várunk minden kedves túrázni és pihenni vágyót a megújult hollóházi Fehér Holló kulcsosházban!

Természetbarát üdvözléttel:

Balogh Sándor, főtitkár

Túrák és koszorúzás

Szeptember elején az Olajipari Természetbarát Sportegyesület turistái a Karniai Alpokba utaztak egyhetes túrára. Több mint ötvenen érkeztünk a Comeglianshoz tartozó Povolanóba. Első nap Collinából (1190 m) a Wolayerseehez (1950 m) mentünk, mely az olasz–osztrák határ osztrák oldalán van. A határon katonai erődítések voltak. Másnap a Piave folyó forrásához túráztunk Sappadából. Következő napon Comegliansból Mieli, majd Tualis érintésével indultunk a Monte Grosisra. A negyedik napon az ugyancsak az olasz– osztrák határon lévő Cellonra (2238 m) mentünk fel a

Koszorúzás a doberdói olasz–magyar emlékműnél

Plöckenpassról (1356 m). Két úton érhattük el: az osztrák oldalon lévő Schuster alagúton, tovább „via ferratán” át, az olasz oldalon zömében szerpentin úton. Mindkettő hadi út volt az első világháború idején. Az ötödik napon ismét a határon jártunk, célunk a Kleiner Pal (1866 m) és a Freikofen (1658 m) csúcsa volt. Az utolsó túranapon a Pian di Casatól (1230 m) indultunk a Passo Elbenre (1963 m). A helyszínek a Tabacco 01. és 09. térképeken (1:25 000) találhatóak.

Hazafelé a csoportunk nagy része Gemona és Venzona városkákat tekintette

meg, míg négyen St. Michelébe mentünk, a Doberdó fennsík tetejére, hogy koszorút helyezünk el az első világháborúban hősi halált halt magyar katonák emlékművére. A helyszínen az olasz alpinisták fogadtak minket, ahol talákoztunk az ugyanott gyülekező osztrákokon kívül a Győrből érkező Isonzó Baráti Kör két tagjával, Friedery László vezetésével. A megemlékezés – 90 éve ért véget a háború – ünnepélyes zászlófelvonással kezdődött: egyszerre vonták fel a magyar, az osztrák és az olasz trikolt. Ezután a helyi vezetők és a delegációk vezetői köszöntötték a résztvevőket. Magyar részről Urbán László sporttársunk olasz nyelven mutatta be a magyar delegációt és méltatta az esemény jelentőségét. Valamennyi beszéd a béke és a barátság eszméi mellett tettek tanúbizonyságot. Ezután került sor először az osztrák, majd az olasz–magyar emlékmű megkoszorúzására. Itt helyeztük el a Magyar Természetbarát Szövetség és az Olajipari Természetbarát SE koszorúját. Ezt követően „fehér asztal” mellett, szabad ég alatt folyt a barátkozás a résztvevőkkel. Valamennyien azzal váltunk el, hogy jövőre ismét találkozunk itt.

Quitt András

Főzőverseny Üllőn

Augusztus 20-án Üllőn bográcsos főzőversenyt rendezett a VII. kerületi Természetbarát Bizottság és a BTSSz Természetvédelmi és Természetismereti Bizottsága. A rendezvényen 120-an vettek részt. Ezeken kívül további érdeklődők jelentek meg hosszabb-rövidebb időre. A verseny helyszíne Üllő régi sporttelepe volt. Padok, asztalok részben a szomszéd „Sportbüfé”-ből, részben a résztvevők által hozottak voltak.

A versenyen 7 csapat: négyen a VII. kerületből (3 Ápisz, Ruhaiipari), kettő két további kerületből (Meteor, Fég), egy Üllőről.

Mindegyik csapat más-más ételt készített. A verseny értékelési szempontjai között szerepelt a tűzrakó hely kialakítása (körülárkolása), víztárolás (tűzoltásra), a tűzgyújtás, az étel alapanyagainak előkészítése, a főzés és végül az íze.

A nem főzők közül néhányan kis túrát tettek a környéken.

A főzés jó hangulatban zajlott le. Ennél jobb hangulat jellemezte az éhes turisták ebédjét.

Ínycsiklandó illatok szállnak...

Fotó: Quitt András

A rendezvényt felkereste a helyi rendőrség járőr párja, később megjelent Kissné Szabó Katalin, Üllő polgármestere, férjével. Végiglátogatta a résztvevőket, odahívta a helyi TV riporterét, végül gratulált a rendezőknek, beírt az emlékkönyvbe, majd meghívta résztvevőket az esti ünnepi programokra...

Az ebédet követően került sor a főzőverseny eredményhirdetésére, melyet az öttagú zsűri elnöke ismertetett. Valamennyi résztvevő csapat oklevelet kapott, minősítve, hogy ki miben volt a „leg”. Ezután került sor a tombolasorsolásra, amelyen mindenki nyert valamit.

A program lehetőséget adott a kötetlen beszélgetésekre, túrafényképek bemutatására.

Quitt András,

a főzőverseny zsűritagja

XXI. Ember a gáton

Éjszakai teljesítménytúra
2008. szeptember 6–7.

A Csongrád megyei Természetbarát Szövetség az idén immár huszonegyedik alkalommal rendezte meg ezt a síkvidéki túrát. A résztvevők a Tisza bal parti töltésének Csongrád és Szeged közé eső szakaszán teljesítették a különböző távokat, a „vizesek” pedig a folyón lapátoltak.

A túra központja és – a tízesek kivételével – a cél is Szegeden, az Alsó-Tisza Vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség épületében volt, ahol a beérkezők tisztálkodhattak, pihenhettek, és ehetek egy nagy tányér gulyáslevest.

A nagyrészt éjszakai órákban 328 ember volt a gáton (és a vízen). Szerencsére most nem homokzsákokat kellett rakni, de a feladat, amit vállaltak, szintén emberpróbáló volt. Jó felkészülésüket mutatja, hogy rajtuk kívül csak néhányan adták fel, baleset nem történt. A 101 nő végig méltó társa volt a 227 férfinak.

Különböző helyről, különböző időben, nagy melegben indultak el déli irányban. 20 óra előtt már sötétedni kezdett, egyre több csillag ragyogott a felhőtlen égbolton. A félhold biztatón mosolygott a vándorokra, de 22 óra után az is magukra hagyta őket. Nem is magukra, mert a milliányi szűnyog társaságát szinte végig élvezhették. Az apróságokat az enyhe déli szellő sem zavarta. Némi bosszúságot okozott viszont a kerékpárosoknak és a folyón lapátolóknak. A szűnyogok a víz fölött is nagy felhőkben kísérték az evezősöket.

Eső régen esett, így a töltés teteje gyalogos közlekedésre igen alkalmas volt. A kerekesek Csongrádtól jó darabon aszfaltos úton haladtak. Ez már az épülő kerékpárút-hálózat egyik része! Várjuk a folytatását! Mint mindennek, ennek is megjött a bójtje, Mind-

szentig mély keréknyomok, poros, homokos szakaszok váltogatták egymást. De azután már jól lehetett haladni. Csaknem minden kerékpár megfelelő műszaki állapotban volt, és a mindvégig szükséges világítás sem hiányzott. A gyalogosoknak és a vizeseknek viszont a derengős éjszakában nem kellett a lámpát használni.

Az evezősöknek szerencsájük volt, a Tisza az idén is Szeged felé folyt. Igaz, hogy az alacsony vízállás miatt kissé lassabban, mint ahogy szerették volna. Sűrűségét, hőmérsékletét is kedvelték, de haragudtak a felszín sűrűn beborító békalencsére, az ellenszélre, és a már sokat emlegetett szúnyogokra.

Az algyői hídfőnél felállított ellenőrzőponthon nagyon jól esett a tea, a kis pihenés, és a bátorító, biztató szó.

A rendszeres résztvevőket is minden évben megragadja a fényárban úszó algyői ipartelep. Mellette kilométereket lehet gyalogolni a világos töltés tetején. Egyszer csak feltűnnek a szegedi Fogadalmi Templom megvilágított tornyai... Közeledünk Szegedhez. Az ismerősöket már nem éri csalódás: a tornyok nem közelednek, csak a helyzetük változik úgy, ahogy a töltés leír egy nagy kanyart.

De végül is megjelennek a tápéi üdülők, a komp lejárata, jobbról a templom... ez itt már a Kőrösi Halászcsernye... még néhány lépés, és MEGCSINÁLTUK! Emberek voltunk a gáton és vízen!

Következzen néhány érdekes számadat: a tízesek Mindszenttől Mártélyig gyalogoltak. Itt 23 nő és 23 férfi kapott emléklapot és kítűzőt. A „nők” és „férfiak” nagy része még gyermek volt; ez a kezdők kedvcsináló túrája. Leggyorsabbak voltak: a nők között Dániel Szilvia, a férfiak között holtversenyben Farkas Egon és dr. Hegedűs Péter. Mindhárman Hódmezővásárhelyről érkeztek. Itt túrázott családjával a mezőny legfiatalabb résztvevője a makói Tóth Krisztofer, aki még nem is jár iskolába.

A Mártélyról induló 40 kilométeres távot 28 nő és 37 férfi teljesítette. Legrövidebb idő

alatt ért célba a szegedi Sugár Anna, és a szintén szegedi Kiss Ákos.

Mindszenten 21 nő és 34 férfi vágott neki az 50 kilométeres útszakasznak. Itt Gránicz Laura Dunakeszről és Papp Csaba Hódmezővásárhelyről voltak a leggyorsabbak.

Ugyancsak innen indult az evezősök 9 nőből és 46 férfiből álló mezőnye. A nők között a szegedi Peca Loredana bizonyult leggyorsabbnak, míg a férfiak között hármasholtverseny alakult ki: András Edvárd Pécsről, Szabó Milán és Vass István Zoltán Szegedről.

A 72 kilométert gyalogosan csak ketten teljesítették: Rózsa Tamás és Varga Zsolt. Mindketten szegediek. Ők Csongrádról indultak ugyanúgy, mint a kerékpárosok, akik szintén 72 kilométert tekertek. Legrövidebb idő alatt ért Szegedre a makói Váriné Dudás Zsuzsa. A férfiaknál itt is holtverseny alakult ki: Bárkányi László és Faragó Zoltán Szegedről, Horváth János pedig Makóról érkezett.

A teljes mezőny legidősebb női tagja Gergely Szilveszterné (Zsóka) Szentesről, aki a napokban töltötte be a 66. életévét. A férfiak közül a 71. évét már elhagyó Szabó Imre Makóról. Mindketten évtizedek óta rendszeres (és gyakori) teljesítménytúrázók. Bizonyára sokan ismerik őket az országos rendezvényekről.

Érdeemes megnézni azt is, hogy honnan érkeztek legtöbben a „gátemberek”. Szegedről 121, Hódmezővásárhelyről 65, Makóról 26, Mártélyról 23, Orosházáról 13, Budapestről 6, Csongrádról és Szentesről 5-5, Mindszentről 4 fő jelentkezett a táv megtételére. Távollabról ideutazók között találunk dunakeszieteket, egrieket, jászalsószentgyörgyieket, komáromiakat, pécsieket, rajkaiakat, szendehelyieket, szőligetieket, veszprémieket, veresegyháziakat. Meg kell említeni, hogy a határon túlról is érkezett teljesítménytúrázó, Szlovákiából Nagyszombatból és Rozsnyóról.

Csongrád megyében legközelebb januárban lesz teljesítménytúra: A HÍD TÚL MESSZE VAN. Nem kell tehát egy évet várni, hogy újra Szegeden találkozzunk. *Mendei Árpád*

Három turistaalkotás 75. évfordulója

1933-ban a Magyar Turista Szövetség megalakulásának huszadik évfordulóját ünnepelték, ez az év bővelkedett a természetjárással kapcsolatos létesítmények létrehozásában. Ekkor avatták fel az első menedékházat a budai Makkos-márián, az Aggteleki barlang jósvafői kijáratának közelében, az ország azóta is egyetlen turista-kápolnáját Magyararkúton és készült el a nagyvillámi, eredeti és célszerűbb nevén, a Jubiláris kilátótorony.

A Pomáz feletti Kő-hegyen a Magyar Turista Egyesület Szentendrei Osztálya szeptember 24-én adta át a menedékházat, amelynek ekkor még csak a földszinti része készült el. Ekkor 10 ágy és 4 pótfekhely állt rendelkezésre. A talajt azonban úgy alakították ki a földmunkák során, hogy hamarosan bővíteni lehessen a házat. A ház Drobilics István építőmester munkája, az egybegyűlt turisták között osztatlan elismerést aratott. Az avatás alkalmával leplezték le Petőfi Sándor emléktábláját is, annak megörökítéséül, hogy a nagy költő Vachot Imrével megmászta a hegyet, és elgyönyörködött a tájban.

Egy kisebb turistaszervezet, a Duna Sport Club turistaszakosztálya ezen a nyáron foglal-

ta a pilisi Mexikói erdőőri lak melletti forrást, amelynél az erdőhivatallal egyetértésben Bunt Károly emlékére márványtáblát helyezett el. A hivatalos felavatásra október 22-én került sor.

A pilisi Fekete-hegy tetején az Esztergom városi anyagi hozzájárulásával épült menedékházat október 15-én adták át hivatalosan. A házhoz a jelzéseket a Magyar Turista Egyesület Esztergomi Osztálya festette fel, valamint megkapták a várostól az épületet gondozásra. Akkor az emelet csak egy kilátóterasként funkcionált, és csupán a földszint volt a tulajdonképpeni menedékhely, összesen hat ágyval. (Kevesen tudják, de Esztergom városának ez márk a harmadik menedékháza volt, az első a Vaskapun, a második Mogyorósbányán egy vendéglő mellett épült). Az avatásra a Magyar Turista Egyesület a Nyugati pályaudvarról különvonatot indított, és Piliscsévrről, illetve Dorogról vezetett túrát a helyszínre. A meglepően nagy számú közönség, kb. félezer fő, beszédeket és a ház létesítésének történetét hallgatta meg, majd az ünnepség a Szózat eléneklésével ért véget, amelyet az Esztergomi Turista Dalárda adott elő. A résztvevők ezután három irányban folytatták az útjukat, amelyek a különvonat különböző állomásaira vezettek le.

Kertész István

Köszönő nyilatkozat

A FÖLD NÉPE Természetbarát Szabadidősport Egyesület elnöksége nevében köszönöm mindazoknak, akik személyi jövedelemadójuk 1%-ával segítettek az Egyesületünket.

A 10 262 Ft-ot technikai munkához anyagbeszerzésre fordítottuk.

Adószámunk: 19639477-1-43

*Dr. Györke Jenő
elnök*

Új bélyegzőhely

Ötvös vasútállomás megszűnése okán új helyet kellett keresni az OKT füzetben történő igazolás lehetőségére.

Augusztus 28-tól újra él az ötvösi bélyegzés lehetősége! *Helye:* a Szajkítavaktól Kisvásárhely irányába haladva, az ötvösi útról balra térve a Külsőerdőbe, az úttól mintegy 50 méterre egy fán, fémdobozban, fém- és gumis bélyegző.

Varga Lajos (1952–2008)

Augusztus 24-én Cso-
pak külterületén ke-
rékpározás közben
csendesen elhunyt Var-
ga Lajos túravezető.
Váratlanul hagyta itt
családját, munkatársai-
t, barátait az Építők
Természetbarát Sport-
egyesület valamennyi
tagját. Sporttevékeny-

ségét Veszprémben a Bem József általános is-
kolában kezdte, majd az Építők Természetbar-
rát Sportegyesület jogelődje sportkörében ig-
azolt le 1985-ben. Tagfelvétele után a gyalogos
szakágban aktív sportmunkája alapján 1986-
ban bronz, 1987-ben ezüst, 1994-ben arany
túrázói minősítést ért el. Több túramozgalom
teljesítését tűzte ki maga elé. Elsősorban a ke-
rékpáros túramozgalmakat teljesítette fiával,
Zoltánnal. Ezek: Bakony–Balaton Kerékpáros
Körtúra, Országos Kerékpáros Körtúra. Min-
dig céltudatosan tervezett. A kerékpárosok
szakosztályvezetője lett a sportegyesületnél,
majd a Veszprém Megyei Természetbarát Szö-
vetségénél is.

1993-tól folyamatosan havonta szervezett
90-150 km közötti napi kerékpáros túrákat és
készítette fel sporttársait a többnapos kerék-
páros vándortáborokra. 1994-ben részt vett
az I. Bakony 200 Országúti Kerékpáros Telje-
sítménytúrán és annak megszervezésében.

Több fiatalot vont be folyamatosan a kerék-
páros túrákra, oktatta és nevelte őket. 1997-
ben gyalogos szakágban ezüstjelvényes túra-
vezetői vizsgán jó eredménnyel vizsgázott. A
túrákkal eltöltött napok számát folyamatosan
növelte.

A sportmunka mellett szívesen segített
egyéb társadalmi munkák elvégzésében.
1998-tól 2000-ig a sportegyesület ügyvezető-
je, majd 2000-tól 2005-ig ügyvezető elnökh-
lyettesi tisztséget töltött be.

Részt vett a Fehérvár kupa és az ÉDTTSZ
által szervezett kupasorozat teljesítménytúrá-
in, és évente teljesítette az ott kitűzött feltéte-
leket. Kerékpáros szakágban elérte az érde-
mes és a kiváló túrázói minősítést. Részt vett
a Magyar Természetbarát Szövetség szervezé-
sében oktatásokon, majd az ott tanultakat át-
adta a túravezető jelöltek részére Veszprém
megyében.

Munkáját a sportegyesülete elismerte és
rendszeresen jutalmazta. 1995-ben oklevél és
tárgyi jutalomban, 2001-ben Simorka Sándor
szobrászművész által készített egyesületi
bronz plakett jutalomban részesült. A 2005.
évi egyesületi közgyűlésen nagy alakú serleget
és oklevelet, a 2008. évi egyesületi közgyűl-
ésen emléklakett kitüntetést vett át. A Vesz-
prém Megyei Természetbarát Szövetségtől a
2004. évi és az előző években végzett munká-
jáért serleg és oklevél kitüntetést vett át.
2002-ben Dobogókőn a Magyar Természet-
barát Szövetség Elnöksége által alapított Ter-
mészetjárás Fejlesztéséért országos kitüntetést
kapta.

Búcsúztatása 2008. szeptember 3-án volt
Veszprémben, a Vámosi úti temetőben, ame-
lyen a családján, rokonain kívül az ismerő-
sök, a barátok, a munkatársak, kollégái és a
természetjárók, a túratársak, a sportegyesü-
let és a megyei szövetség vezetőinek nagy ré-
sze ott volt.

Barátai, sport- és túratársai mindig szere-
tettel gondolnak Rá. Nyugodjon békében.

*Szilágyi László
Építők TSE elnöke*

20 éve történt a határnyitás Osztrák-magyar turistatalálkozó Írottkőn

Megjöttek a határnyitók...

Duró Imre köszöntője

Peták István szól a túratársakhoz

Jó ismét együtt lenni...

Emléklapok

Szóljon a zene...

Fotók: Bognár Mária (Beszámolóink a 10. oldalon.)

Koszorúzás Doberdóban

Gyülekeznek az osztrákok

Sorakozó

Osztrák zászlók

Tisztelgés az osztrák emlékműnél

Osztrákok az olasz–magyar emlékműnél

Tisztelgés az olasz–magyar emlékműnél